

Records de la Gleva

Jesús Maria Josep

Qui té mare té consol

Lo senyor bisbe, per aponderar l'afecte amb què em tractava i em feia tractar a la Gleva, llegeix a sos amics alguna carta en què jo li deia que estava tan content. Això li prova que no só de mal acontentar, i que, gràcies a Déu, no em costa d'avenir-me a les circumstàncies. A pesar de lo grollera e indignament que es portà ma sortida de Barcelona, a pesar de que en aquell santuari m'hi tenien com a confinat, jo feia els possibles i els impossibles per esquivar los mals pensaments que em venien, de que es feia servir aquella ermita, tan agradosa per mi, de llaç per pendre'm la llibertat. Per trobar-m'hi bé ja en tenia prou d'estar en la casa de la Mare de Déu i de fer la voluntat del superior, i les cartes que li escrivia respiraven aqueix estat de la meva ànima. Massa entreveia les intencions del marquès i d'altres persones; mes, distret amb la poesia mística, amb la contemplació d'una naturalesa hermosa i riallera, i enamorat de ma dolça mare, la Verge allí adorada, les oblidava fàcilment i treia forces de flaqueza per donar-me entenent de que aquell desterro era per mi un paradís.

Mes hi entrà la serpent de les noves desvergonyides que es feien córrer de mi; coneguí d'on venien i a on anaven, i ¡adéu, felicitat! Quan la desditxa es declara, és en va plantar-li cara.

Un dia visitava l'ermitatge un predicador d'aquesta ciutat, i, veient-me sortir de sobte, féu un moviment que fou per mi una revelació. Amb ell, sense voler-ho, m'explicà una pila de coses que volia ignorar i aixecà la cortina sobre un racó negre i obscur que jo no volia veure. Poques vegades des de la trona haurà sigut aqueix religiós tan eloqüent amb les paraules com ho fou per mi amb aquell moviment de nirvis. Com això m'obria els ulls sobre altres petites coses, per no adonar-me de res, vaig resoldre tenir-los sempre aclucats. De lo que els ulls no veuen lo cor no en dol.

Per lo fantasiosa i malintencionada, veus aquí la resposta que féu un conegut sacerdot, devot de la Verge de la Gleva (que l'hi haurà perdonat): —¿Què pensa de mossèn Cinto —li demanaren—, vostè que el deu veure sovint? ¿És veritat lo que diuen? —Si és boig o no ho és, no ho sé, va respondre; sols puc dir lo que mos ulls han vist. Ahir mateix, passejant després de dir missa per lo voltant de la Gleva, vegí un capellà abraçat amb un arbre, i vaig pensar: ¿qui serà aquell sacerdot? ¿Qui havia de ser? ¡Mossèn Cinto! M'hi acosto per saludar-lo, però, ¡ca!, estava tan entusiasmada abraçant al roure i dient-li: «¡Ai, arbre meu! ¡Vine amb mi!», que no vaig gosar dir-li res. Això és tot lo que en puc dir. Una persona que tinga el cap en son lloc no ho faria pas. Potser s'afigurava que aquell arbre era la creu. Jo no voldria calumniar-lo. No dic més de lo que he vist.

No cal dir que aqueixes cabòries feien son efecte; no obstant, alguna vegada, girades per la Providència, com les fletxes de sant Sebastià, anaven a ferir a qui me les tirava.

Uns llauradors d'aquell veïnat conten que un dia un company de la Gleva passava pel peu de llur camp. Ells li preguntaren per mi i respongué: — ¡Pobre mossèn Cinto! Fa coses pròpies d'un trastocat. Dies ha que no està gaire bo. Ara cabalment l'hem deixat al llit—. Deia tot això per haver-me vist sortir en direcció contrària. Mes Déu va fer que, canviant inconscientment d'itinerari, anàs jo a passar per aquell mateix camí, un quart d'hora després, àgil i disposat com qui té salut per vendre. Los treballadors, després de respondre a mon 'Déu vos guard', se digueren ells amb ells, condolguts de mi: —Tanmateix és massa lo que s'està fent amb aqueix pobre capellà.

Altra vegada, vingué a veure'm a l'ermita una família coneguda. Sortí un senyor a la porta i els digué que no era possible veure'm, per haver-ho prohibit terminantment lo senyor bisbe; que havia passada tan mala nit i estava malalt de tal manera que m'havien de viaticar. Mentres estava dient aquestes paraules, preparant-se per tancar la porta, jo vaig sortir darrere seu bo, delitós i respirant salut i alegria. Ell, com si hi vegés la mà de Déu, se retirà confós i avergonyit, sense saber què respondre.

Fins allavors jo procurava fer lo cego, per no veure certes coses, mes no n'hi havia prou; havia de fer lo sord. Però ¿qui atura el treball de l'enteniment, que, vulgues no vulgues, ne cerca el perquè i lo motiu?

Les notícies ja velles del meu estat no m'eren pas gaire falagueres, però les noves, ja repetides per llavis autorisats, de que estava tan mal i m'anaven a combregar, encara em feien menos goig. Per altra banda, l'orde del prelat de no deixar-me veure a ningú, tan rigorosa per uns, no existia per altres coneguts meus, a qui deien espontàneament *que els deixarien veure mossèn Cinto*.

La gent senzilla i bona de la Gleva no s'avenia amb l'opinió oficial, i em defensaven dient: —Nosaltres cada dia el veiem sa i bo. ¿Què fa que no haja de fer?— Mes se'ls responia: —¿Què sabeu, vosaltres? És a la nit que ens dóna el mal temps—, i a aqueixa afirmació ells no podien contestar, perquè de nit l'ermita està tancada i barrada, i sols poden assegurar que mai hi sentiren tal renou.

Podia la pobra gent dormir-ne ben descansada, puig un dels beneficis que m'ha fet Nostre Senyor, des de que em carregà la creu de la prova, és d'una bona son, perquè pogués oblidar cada nit les tribulacions de cada dia; altrament, seria mort temps ha.

Lo desig que animava al doctor Morgades a complaure al marquès animava a aquells bons senyors, jo crec que a pesar seu, a complaure al superior, en una obra tan contrària a l'esperit de l'Evangelí, desplaent al Superior dels superiors que els ha de judicar. Hi entrava també com un factor important, encara que indigne d'ells, la seguretat absoluta que tenien de sortir en la victòria.

¿Com podien afigurar-se que jo pogués traure'm de les espatlles la terrible llosa mortuòria, que se m'hi feia caure per gent tan alta i poderosa? ¿Com podien sospitar que el mort, ressuscitant-se, los ho pogués retraure un dia? Ho faig contra ma voluntat, en defensa de la justícia i obligat per la necessitat en què se'm posa d'escriure la trista història d'una persecució allà iniciada. Veient-la venir, jo havia triada la Gleva per mon refugi, entre tots los santuaris i punts de la Plana. Fins i tot preferint-la a la casa de mos

pares; i allí, a les plantes de ma dolça Mare, sota son mantell sagrat, havia de rebre les primeres ferides. Déu no els ho tinga en retret en l'hora de la mort.

[17 d'octubre de 1897]

Jacint Verdaguer, dins *En defensa pròpia* (ed. a cura de Narcís Garolera), Busquets Editors, Barcelona, 2002, p. 134-137.